

vpl. Pyhäjärvi

Maanantai 7. heinäkuuta 2008

Pyhäjärveläisyyden vaalija – Karjalan puolustaja

N:o 7 53. vuosikerta

Kesä on karjalaisuuden suurta juhlaa

Yrjö S. ja Ritva Kaasalainen sekä Katariina Kalliomäki 8v. valmistautuivat Pyynikin urheilukentällä juhla-kulkueeseen muiden pyhäjärveläistenpukuisten kera. Kuva: Taisto Virkki.

Huittisten Karjalaisten lippua kantoi Heikki Kiiski komean lippulinna mukana.

Tampereella yli 12 000 hengen voimalla vietetyt Karjalaiset Kesäjuhlat, monet pitäjäjuhlat, sukutapaamiset ja kotiseutumatkat tuovat karjalaisuuden värikästä esiin. Kesä on suurta karja-

Pyhäjärvikerhon tuotteita esittävät Kaarina Pärssinen, Arja Hiiri ja Inkeri Hiiri.

laisuuden juhlaa, joka pyhäjärveläisittäin huipentuu pitäjäjuhliin Mouhijärvellä 19.-20. heinäkuuta.

Juhlat eivät ole vain vanhemman väen yhteenkoon tulo, vaan todella kutsu eri sukupolville aina pienimpiä vunuksia myöden tulla näkemään ja kokemaan karjalaisuutta tänä päivänä. Ottakaa kaikki

haaste vastaan ja tuokaa sukunne nuorisoa mukaan! Karjalaisuus on muotia.

Karjalan Liiton kesäjuhilla Tampereella juhlapuheen pitänyt puolustusministeri Jyri Häkämieskin muistutti, että karjalaisuudesta saa olla ylpeä.

– Mutta suuri tehtävä on karjalaisen identiteetin siirtäminen tuleville sukupolville, totesi itsekin karjalaisuurinen Häkämies.

Ministeri kuvaili karjalaisuutta muillakin y-alkuisilla sanoilla: Yhteenkuuluvuus, yksilöllisyys, yhteistyöhakuisuus, yrittäisyys, ystävyyden.

Toinenkin ministeri ehti juhilla vieraila, kun ulkoministeri Aleksander Stubb avasi karjalaisen to-

rin. Stubb otti myös kantaa Karjala-keskusteluun todeten, ettei Karjala-kysymys saisi olla tabu, vaan siitä on pysyttävä puhumaan.

Pyhäjärveläisyys toki näkyi mukana juhlilla, niin lippukulkueessa kuin karjalaisella torin myyntikojuilla. Juhlan ohjelmassa oli perinteiseen tapaan laulua ja soittoa, hartaustilaisuuksia ja sotakorvauksia käsittelevä seminaari.

Ensi kesän juhlille tuli kutsu Kuopiosta, ajankoh-
ta on 12.-14.6.2009.

MARJO
RISTILÄ-TOIMIKKA

Mouhijärvi odottaa pyhäjärveläisiä

VPL
PYHÄJÄRVI-JUHLAT

Mouhijärvellä
19.-20. 7. 2008

Mouhijärvi on valmiina vastaanottamaan juhla-vieraita.

Viikonvaihteen 19.-20. heinäkuuta illoista tapahtumaa on valmistellut juhla-toimikunta, josta kuvassa istumassa vasemmalta Hilikka Lehtonen, Paula Äikäs, Marja-Leena Viitanen, Pirkko Hassi ja seisomassa vasem. Keijo Lehtonen,

Matti Hassi, Kari Äikäs ja Yrjö S. Kaasalainen. (Kuva: Reino Äikäs.)

Mouhijärven kunnanjohtaja Esa Sirviö toivottaa juhla-vieraita tervetulleeksi (s. 2) ja kirkkoherra Lasse Hautala (s. 4).

Juhlaohjelman ja ruokailutiedot saat sivulta 3.

Sivuilla 6-9 on koottu paikkakunnan palveluspaikkoja, joissa yrittäjät kertovat toimialastaan - kannattaa käyttää hyväksi.

Majoituspaikkojakin kannattaa vielä kysellä, yhteystietoja s. 5.

Sitten vain joukolla mukaan hyvä juhla-illat matkassa!

7. heinäkuuta 2008

Tervetuloa Mouhijärvelle!

Tervehdimme teitä vpl.pyhäjärveläiset ja mouhijärveläiset sekä kaikkia lehden lukijoita ja toivotamme teidät tervetulleeksi Pyhäjärvi-juhliin Mouhijärvelle, edelliset juhlat täällä olivat vuonna 1984. Mouhijärvi oli merkittävä vpl. pyhäjärveläisten sijoituskunta ja tänne asutettiin pääosin Musakanlahden ja Tiituan kylien asukkaat. Tämänvuotisille juhlille odotamme erityisesti teitä nuoria, meillä on jotakin pientä varallenne, tulkaa vaikka utelaisuuttanne! Erikseen haluan lausua tervetulleeksi niin sanotut suuret ikäluokat, joita myös itse edustan, koska saamani vinkin mukaan juuri "kuusikymppiset" ovat sopiva kohderyhmä.

Meidän ikäluokkamme eli ja kasvoi kahden kulttuurin kanssa, karjalaisen kotinsa menettäneen ja vieraille konnuille evakoidun karjalaisen ja toisaalta paikallisen elämäntavan kanssa. Meille lapsille ja nuorille silloinen kasvuun aika oli joskus varsin kipeää, jopa pelonsekaisaa. Kasvoimme vanhempiemme, sukulaisten ja heidän karjalaisten ystävien puheiden ja muistojen meille luoman mielikuvitusmaailman kanssa ja loimme niiden myötä oman elämän alun. Tähän maailmaan kuului sodanpelko, kauniin koti-Karjalan "lämpimät kesät ja makiat mansikat", koettu sota ja sen myötä annetut uhrit, menetetetyt kodit, irralleen ja erilleen revityt ihmiset jne. Ne olivat varsin vaikeita asioita lapsen elämän ja kasvun alkumetreille. Olemme ehkä kokeneet kiusaamista syntyperämme vuoksi tai joutuneet häpeämään jopa murreta, emmekä aina kertoneet karjalaisista juuristamme. Nuor olivat arkoja asioita oman minäkuvan luomisessa ja kasvussa, eikä silloin kriisiapua tunnettu. En halua näillä asioilla syyllistää ketään, aika vain oli sellainen. Ehkä juuri näistä syistä osa meidän ikäluokastamme on kasvanut ulos karjalaisuudesta ja karjalaisuuden vaalimisen perinteestä. Onneksi meidän vanhempiamme ja isovanhempamme ovat tuoneet ja siirtäneet kulttuuriamme aina näihin päiviin asti. Nyt meidän on turtuttava asiaan uudella tarmolla, muuten meidän karjalaiselle kulttuurillemme tapahtuu kuten vähemmistöille yleensä.

Mouhijärvellä vietetään samanaikaisesti Mouhijärven Suvipäiviä. Suvipäivät ovat viikon kestävä kulttuuritapahtuma, jonka teema vaihtelee vuosittain. Vuonna 2005 teemana oli karjalaisuus ja tilaisuuden juhlapuhujana valtioneuvos Riitta Uosukainen. Tänä vuonna Suvipäivillä ja Vpl. Pyhäjärvi-juhliin on yhteinen tapahtuma, Muistojen-iltta Mouhijärven kirkossa lauantaina 19.07.2008 klo 16.00. Muistojen-illan teemana ovat Vpl. Pyhäjärven ja Mouhijärven entinen kirkkoherra Karl Wiika ja Mouhijärven yhteiskoulun ensimmäinen rehtori maisteri Impi Wiika.

Sunnuntai on perinteinen ja katoliselta ajalta alkunsa saanut juhlapäivä eli Kihupäivä. Kihupäivänä nuorisosaatui sankoin joukoin Pyhäjärven kirkolle, myös naapuripitäjistä. Kihupäivää on joskus kutsuttu leikkillisesti myös Tuppijuhliksi, silloin poika voi laittaa tytön juhlapuvun tyhjään tuppeen puukon ja se merkitsee kosintaa. Olemme varautuneet juhliin myös tähän, joten kiireisimmät voivat ostaa tuohikihlat juhlien tuohityönäyttelystä.

Juhlomme pääteemoina ovat jo mainitut Impi ja Karl Wiika Muistojen-illassa ja pääjuhlassa Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö 60 vuotta. Näiden lisäksi nuoret ovat näkyvillä juhlissa, toivottavasti olette myös vierainamme. Juhlissa on kuten morsiamen pukeutumisessa, "jotakin uutta, jotakin vanhaa ja jotakin lainattua". Mouhijärvellä uskomme nyt neljännen kerran järjestettävistä Vpl. Pyhäjärvi-juhlista muodostuvan lämminhenkisen kesäisen juhlan ja toivomme että myös "uudet" kävijät löytävät tiensä tänne. Mouhijärvelle on matkaa Tampereelta 45 km, Vammalasta 25 km ja Porista 60 km. Omalla autolla on helppo tulla ja on tilaa liikua. Akkiloimme teitä parhaamme mukaan, jotta te viihtyisitte vieraanamme. Hyvät pyhäjärveläiset, tervetuloa viettämään kesäistä viikonloppua ja tapaamaan tuttuja vuosien takaa, toteamalla vaikka "taasha myö tavattiin". Hyvät mouhijärveläiset: tervetuloa tutustumaan karjalaiseen kulttuuriin ja viettämään kotiseutujuhlina kanssamme.

Arvoisat vieraamme, juhlapaikoilla ei ole portaita esteenä, autolla pääsee tarvittaessa oven eteen ja karjalaiset emännät ovat laittaneet pöydän kōnkeliköksi. Joten lämpimästi Tervetuloa Mouhijärvelle ja antakaa tarakkakyytiä sitä tarvitseville!

KARI ÄIKÄS
Mouhijärven karjalaiset ry. /
Vpl. Pyhäjärvi -juhlat 2008 juhlatmk

Arvoisat Pyhäjärvi-juhlien viettäjät

Mouhijärven kunnan puolesta minulla on suuri ilo ja kunnia toivottaa kaikki osallistujat lämpimästi tervetulleiksi Mouhijärven maisemiin viettämään arvokasta kotiseutujuhlaamme.

Olemme vilpittömän iloisia siitä että, Mouhijärven kunnan maaperällä voidaan viettää tämänkertaiset Pyhäjärvi-juhlat, jossa vaalitaan ja viedään eteenpäin henkistä perintöä sukupolvelta toiselle. Juhlapäivänne pistää pitäjämme jo ennestään vireää ilmapiriä mainiolla tavalla.

Mouhijärven kunnan ilmapirissä on viime vuosien aikana puhaltanut kovat muutoksen tuulet, joista osa on ollut myötätuulta, mutta aina välillä tuuli on hieman vastaankin kääntynyt. Kunta on kasvattanut asukasmääräänsä tasaiseen tahtiin tämän vuosituhannen puolella ja tämä positiivinen suuntaus näyttää jatkuvan yhä edelleen. Elinkeino- ja yritys-elämä on vahvistunut erityisesti Häijään ympäristössä, jonne on muodostunut mukava kaupakeskittymä. Mouhijärven suotuisa etäisyys yhdestä valtakuntamme merkittävimmästä kasvukeskuksesta, Tampereesta, on siivittänyt myönteistä meenoamme. Myönteiseen kehitykseen ovat varmasti vaikuttaneet myös meidän maisemamme, jotka ovat hyvin vaihtelevia ja ihailtavia sekä tilaa ja vaihtoehto-

ja tarjoavia. Kuntamme alueella on lähes 80 järveä, jotka luovat oman maisemalliset erikoispiirteensä ja tuovat huomattavan määrän kesä- sekä vapaa-ajan-asutusta.

Suomen kuntakentässä on näinä vuosina eletty vilkasta etsikköaikaa, jolloin on tapahtunut kuntien yhdistymisiä ja on syntynyt uudenlaisia kuntayhteistyön muotoja. Myös näissä tuulissa on Mouhijärven kunta saanut olla mukana ja näiden puhurien puhaltessa olemme pyrkineet pitämään purjeet ylhäällä ottaen tuulista voimaa eteenpäin seilaamiseen. Kuluva vuosi onkin viimeinen itsenäisen vuosi Mouhijärven kunnallisessa itsehallinnossa, jolla on pitkä ja perinteikas historia. Mouhijärven syntysanat on nimittäin kirjoitettu jo vuonna 1639, jolloin Pietari Brahe erotti Mouhijärven Karunk emäseurakunnasta omaksi kirkkoherrakunnaksi.

Mouhijärven kunnan ratat ovat vuosisatojen ja kymmenten saatossa jonkin verran muuttuneet ja tulevan vuodenvaihteen aikana tapahtuu jälleen suuri askel. Valtuustomme sekä valtioneuvoston päätöksellä 1.1.2009 aloittaa toimintansa Sastamalan kaupunki, joka rakentuu Mouhijärven, Vammalan ja Äetsän rakentamalle vahvalle

Kunnanjohtaja Esa Sirviö. Kuva: Salme Rintala.

pohjalle. Uskomme, että Mouhijärvi jatkaa menestyksellistä kulkuaan ja loistoaan myös osana Sastamalan kaupunkia. Uuden kaupungin myötä toivomme, että hartiamme levenevät ja pystymme paremmin vastamaan siihen positiiviseen paineeseen, joka kuntaamme on kohdistunut. Uudesta kaupungista huolimatta tai ehkäpä juuri sen ansioista tulemme jatkossakin olemaan sitkeitä mouhijärveläisiä, jotka ovat ylpeitä juuristaan. Uskon,

että Sastamalan kaupunki on tulevaisuudessa yhdistyksenne vahva yhteistyökumppani ja uuden isomman kaupungin alueelta löytyy varmasti arvoisianne paikkoja myös tulevien Pyhäjärvi-juhlien viettopaikaksi.

Tervetuloa monien mahdollisuuksien Mouhijärvelle.

ESA SIRVIÖ
kunnanjohtaja

Missä luuraavat tietokilpanuoret?

Sari Hassi kannustaa nuoria lähtemään mukaan tietokisaan, jota ei kuitenkaan käydä pipo kireällä. Vielä ehtii ilmoittautua!

Pyhäjärvi-juhliin on nähty ilahduttavasti nuorisomukana ja myös esiintymisareenalle heitä on saatu, ja nähdään nytkin Mouhijärvellä. Mutta tällä kertaa nuorisolle on tarjolla myös hauska tietokilpailu, johon saa vastauksia etsiä inter-

netistä: kilpailupaikalla on tietokoneet käytössä. Nyt siis vain rohkeasti kokemaan oma joukkue! Karjalaseurat ja Pyhäjärvi-kerhot - olkaa hyvä, haastakaa ja kannustakaa nuoria mukaan! Kaikille on luvassa palkintokin.

NUORTEN TIETOKILPAILU
Iltamissa 19.7.2008. klo 19.00
Mouhijärven yhteiskoululla

Päätuomarit

- Salme Rintala ja Reino Äikiä
- Kilpailun aihe
- Vpl. Pyhäjärvi tietämys
- Oheismateriaali
- vastaukset löytyvät pyhäjärven www. sivuilta
- internet yhteydet ja koneet käytössä

Haaste

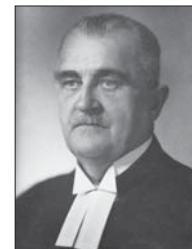
- 5 – 6 nuorten pitäjäjoukkuetta
- kunnista joihin Pyhäjärveläisiä asutettiin.

Joukkueen kokoonpano

- ikä noin 20 vuotta
- juuriltaan Pyhäjärveläisiä
- 2 jäsentä / joukkue
- Vain nopeimmat ehtivät
- Kaikki joukkueet palkitaan

Ilmoittautuminen ja tiedustelut
Sari Hassi, puh 0400 950 282
sari.hassi@kopteri.net

Muistoissa Wiikojen elämäntyö

Vpl. Pyhäjärven ja Mouhijärven entinen kirkkoherra Karl Wiika ja Mouhijärven yhteiskoulun ensimmäinen rehtori maisteri Impi Wiika. Heitä muistellaan lauantaina 19.7.

VPL
PYHÄJÄRVI-JUHLATMouhijärvellä
19.-20.7.2008Mouhijärven Karjalaiset ry
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Lauantain 19.7.2008 juhlatapahtumat

Sukuseminaari Yhteiskoulu klo 12.00-13.45
Sukukokoukset Yhteiskoulu klo 14.00-15.30
Muistojen-ilta Mouhijärven kirkko klo 16.00

Iltamat Yhteiskoulu klo 19.00-21.00
Tanssit Yhteiskoulu klo 21.00-23.00

Yhteiskoululla:
Juhlakanslia klo 12.00-22.00
Kahvio klo 12.00-23.00
Tuohityönäyttely klo 12.00-19.00
Muistojen järvi -filmi nonstop klo 17.00-19.00

Mouhijärven kirkko
MUISTOJEN ILTATilaisuus alkaa kukkien laskulla
Wiikojen haudalle

Suvivirsi
Srk:n tervehdys Lasse Hautala
 Mouhijärven kirkkoherra
Musiikkiesitys Lasse Rajalampi, piano

Puhe
 teemana Karl Wiika Salme Rintala
Muistojen järvi Laina Tenkanen-Poikkeus
 san. Karl Wiika, sav. Lauri Ikonen

Muistoja
Impi Wiikasta Aila Mannikainen
Kolehtivirsi Kolehti Pyhäjärvi-Säätiölle
Finlandia Kylälaulajat
Päätössanat Mirja Tenkanen
Virsi

Tilaisuuden juontaja Mirja Tenkanen
Kanttorinaja urkurina Päivi Vuoristo

Yhteiskoulu

Musiikkia Pirjo Äikäs

ILTAMAT klo 19.00

Kalevalainen
tervehdys Rauni Rokka
Tervehdys sanat Matti Hassi
"Elämän evakkona" Tarja Kopalainen,
 Sinikka Savolainen
 ja Lasse Hautala

Kuorolaulua Kylälaulajat
Murrepakina Salme Rintala
Laulua "Kaasalaisen lapset"
Tietokilpailu Asta Seppälä-Puputti
Laulua Johanna ja Mari
 Pitkänen
Arpajaiset Asta Seppälä-Puputti
Heili Karjalasta

Tilaisuuden juontaja Keijo Lehtonen

Tanssia
klo 21.00-23.00 Orkesteri, Pirjo Äikäs

Sunnuntain 20.7.2008 juhlatapahtumat

Juhlamessu Mouhijärven kirkko klo 10.00
Kunnianosoitukset Kirkkomäki (säävaraus)
Päiväjuhla Yhteiskoulu klo 14.00

Yhteiskoululla:
Karjalainen pitopöytä klo 12.00-14.00
Juhlakanslia klo 12.00-16.00
Kahvio klo 12.00-17.00
Tuohityönäyttely klo 12.00-14.00
Muistojen järvi -filmi nonstop klo 12.00-14.00

Mouhijärven kirkko

Juhlamessu
Saarna Teol. tri Juhani Forsberg
Liturgina Kirkkoherra Lasse Hautala
Kanttorinaja urkurina Lasse Rajalampi
Tekstinlukijat Hilkka Lehtonen
 ja Matti Hassi

Laulu Raimo Numminen
Kolehti Vpl. Pyhäjärvi-Säätiölle
Lippukulkue

Kunniakäynnit
 Sankarihaudalla
 Karjalaan jääneiden muistomerkillä
 Äitien muistomerkillä

Puhe Esko Raskila
 Reserviläisliiton varapuheenjohtaja
Musiikkia Timo Lahti

Yhteiskoulu

Musiikkia Kiikoisten-Lavian soittokunta

Pääjuhla klo 14.00

Musiikkia Marianne Fontaine, laulu
 Lasse Rajalampi, piano
 Kari Äikäs

Tervetuloa
Karjalaisten laulu
Kunnan tervehdys Sirpa Lindroos
 kunnanhallituksen pj
Suvipäivien tervehdys Eilamarjatta Vasara
Musiikkia Marianne Fontaine, laulu
 Lasse Rajalampi, piano

Juhlapuhe (Säätiö 60v) Antero Pärssinen

Musiikkia hallintoneuvoston pj
 Marianne Fontaine, laulu
 Lasse Rajalampi, piano
Runoja Seija Hirvikoski
Laulua Markku Aro (Puputti)
Nuoren puhe Helena Hietanen
Laulu ja tanssi Mila-Maria 6 v.
Stipendit ja muistamiset Reino Äikiä
Musiikkia Marianne Fontaine, laulu
 Lasse Rajalampi, piano

Päätössanat Yrjö S. Kaasalainen
 hallituksen puheenjohtaja

Pirkanmaan maakuntalaulu
säestäjä kanttori Lasse Rajalampi

Tilaisuuden juontaja Asta Seppälä-Puputti
Musiikkia Kiikoisten-Lavian soittokunta

Marja-Leena Viitanen
vastaa juhlien ruokailusta

Pyhäjärvi juhlien ruokailu on vuosien saatossa muutunut kovasti. Alkuvuosien hernerokka, joka muuten on erinomainen ruoka, on jäänyt pois ruokalistalta. Nykyisin monissa juhlissa ja varsinkin kaupungeissa ruokapalvelut on ulkoistettu ravintoloille tai muille yrittäjille.

Mouhijärvellä juhlien suunnittelun aikana ilmeni, että pyhäjärveläisten jälkeläisten joukossa on ammatteja, jotka olivat valmiit valmistamaan keittoa monipuolisemman ruoan juhlisiin. Päävastuu ruokailun valmistamisesta tuli Marja-Leena Viitanen kontolle, joka on entinen pitopalveluyrittäjä. Hänellä on apuna Ritva Äikäs, joka on koulun keittäjä ja lisäksi Ritvan tytär Teija Kivistö.

Marja-Leena Viitanen os. Kaasalainen vanhemmat ovat Vuokko os. Mylari ja Soini Kaasalainen, kumpikin Pyhäjärven Musakanlahdesta. 56-vuotias Marja-Leena on viisilapsisen sisarusparin vanhin. Hän avioitui mouhijärveläisen Pekka Viitanen kanssa ja heillä on kaksi jo aikuista poikaa Jari ja Kimmo. Molemmat pojat naimisissa ja lapsenlapsia kuusi.

Marja-Leenalta karjalaisuus ei ole päässyt unohtumaan, kun molemmat vanhemmat ovat Pyhäjärveltä. Sukulaisten kanssa on käyty Musakanlahdessa jo useamman kerran.

– Kerran oli mukana 80-vuotias Helvi-täti, joka oli aivan ihana opas. Hän muisti joka paikan, talon ja kivenkolotkin.

Tulevista juhlista Marja-Leena toteaa:

– Pyhäjärvi juhliille toivotaan vanhempien mukana tulevan entistä enemmän nuoria. Hehän ovat karjalaiskulttuurimme jatkajia. Siksi ruokailussa huomioimme heidät niin, että alle 12-vuotiaat ruokailevat vanhempiensa kanssa ilman maksua ja alle 20-vuotiaat hieman halvemmalla kuin aikuiset eli 10 euroa. Aikuisten ateria on 15 euroa.

Pyhäjärveläisen emäntä saattoi yllättävän vieraan saapessa todeta ”Jos oisintient, et sie uot tulos, ni piiraat oisint paistant.” Sen kauniimmin ei voi vieraalle ilmaista, että hän on odotettu ja kaivattu. Marja-Leena toteaa tähän:

– Tiedämme, että te vieraat olette tulossa. Olette kaikki odotettuja ja kaivattuja. Ja siksi olemme varautuneet. Piiraat on paistettu, leivät leivottu ja paistit valmiina. Ei siis muuta kuin juhlimaan ja välillä syömään.

SALME RINTALA

Tarjolla maittava
karjalainen pitopöytä

Lauantaina on yhteiskoululla tarjolla kahvia ja piirakoita. Sunnuntaina kirkonmenon jälkeen on lukiolla tapahtuvaa ruokailuun varattu riittävästi aikaa.

Juhlien pitopöytä pitää sisällään:

Silli
 Rosolli + kermakastike
 Makaroni-kinkku salaatti
 Vihersalaatti + kastike
 Porkkana-ananas raaste
 Lanttulaatikko
 Kasvisgratiini
 Perunat
 Lihapullat
 Karjalanpaisti
 Ruislimppu, maustelimppu, hiivaleipä,
 Oivariini
 Maito, piimä, kotikalja, vesi, mehu
 Luumukisseli

Pitopöydän hinta on 15 euroa. Alle 20 v. 10 euroa ja alle 12 v. vanhempiensa mukana ilmaiseksi. Tarjolla on myös kahvit piirakalla tai pullalla.

Rakkaamme
Eino LÄÄTI

s. 16.10.1918 Metsäpirtti
k. 25.06.2008 SatKs

Kaivaten
puoliso
lapset perheineen
sukulaiset ja ystävät

*Hymni soi holvissa hiljaa,
tummana kaiuuta soi.
Aika on korjannut viljaa,
sarka jo kynnetty on.*

Siunaus toimitettu. Kiitos osanotosta.

Kuolleita

Venla Mirjam Renko os.
Näriäinen s. 3.10.1921 Vpl.
Pyhäjärvi kuollut 15.4.2008
Vaasa.

Pieni rukous

Suo Herra meidän tulla pienemmiksi
kuin kynttilän liekki mi palaa paikallaan
tee sydämemme liekit palaviksi
jouluista lasta vastaanottamaan.

HILJA MATIKAINEN
runokirjastaan Matkan varrelta

Kirkonsanoma

Tervetuloa Mouhijärven kirkkoon

Tuntuu mukavalta, kun saan toivottaa otsikon tavoin Teidät Pyhäjärveläiset ja Pyhäjärvi -henkiset siihen kirkkoon, jota teille monille tuttu pappi, Karl Wiika, palveli kirkkoherrana kahdeksan vuoden ajan 1950 -1958.

Häntä saamme yhdessä muistella lauantain kirkkotilaisuudessa. Ja niitä muistoja on paljon, niin Karjalasta kuin täältä Mouhijärveltäkin. Olihan hän ja Impi -vaimonsa tärkeitä ja näkyviä vaikuttajia kotipaikkakuntansa elämässä.

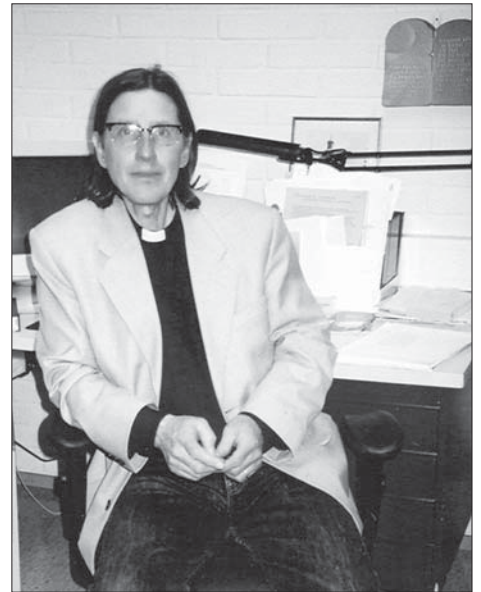
Kun tulin Mouhijärvelle työhön v. 1993, oli ensimmäisiä haastavia tehtäviä piispantarkastukseen valmistautuminen. Yksi siihen liittyvistä toimita oli selvittää Mouhijärven alueella toimivat yhdistykset. Sain listan, jossa suurta hämmästystä minussa sai aikaan yhdistys nimeltään "Tiituan Martat". En tietenkään Tiituaasta muuta kuin

sen, että Mouhijärven kylä se ei ole. Kun sitten kuulin sen olevan pyhäjärveläisten täällä toimintaansa jatkanut yhdistys, ymmärsin taas palan verran paremmin, miten valtava muutos ihmiselämässä onkaan joutua lähtemään ja asettuman uusille alueille ja miten tärkeää onkaan saada säilyttää mahdollisimman paljon siitä tutusta ja rakkaasta kotiseudun hengestä uusissa oloissa.

Toivottavasti yhteinen juhlamme saa aikaan paljon hyvää mieltä yhdessä olemisen iloa ja yhteenkuulumisen tuntua – paitsi pyhäjärveläisten kesken – myös meidän kanssamme, joiden synnyinseudut ovat lähempänä.

Ylellä kerran: Sydämellisesti Tervetuloa!

LASSE HAUTALA
Mouhijärven
kirkkoherra

Kirkkoherra Lasse Hautala. Kuva: Salme Rintala.

Mouhijärven kirkko ja muistomerkit

Mouhijärven kirkko juhlii tämän vuoden lokakuussa 150-vuotisjuhlaa. Arkkitehti P.J.Gylichin suunnittelemaan kirkkoon on tänä keväänä tehty mittavat korjaukset. Kirkon katolle on saatu uudet tiilet ja seinät on korjattu.

Työt valmistuvat Pyhäjärvi-juhlaan mennessä.

Pyhäjärvi juhlien Muistojen ilta on lauantaina kirkossa sekä messujumalanpalvelus sunnuntaina.

Jumalanpalveluksen jälkeen seppelleenlaskut Sankarivainajien ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkeillä.

Sankarihautausmaalla on jyhkeä vapaussodan muistomerkki, joka on kasattu graniitista.

"Sankareina kuolivat edestä rakkaan Isänmaan v. 1918. Taisteluissa kaatuvat, Surman uhriksi joutuivat."

Myöhemmin muistomerkin päälle on laitettu risti sotilaan pääkuvioineen sekä vuosiluvut 1939-1945 talvi- ja jatkosodan muistoksi.

"Sen suurempaa rakkautta ei ole kenelläkään kuin että hän antaa henkensä ystäviensä edestä".

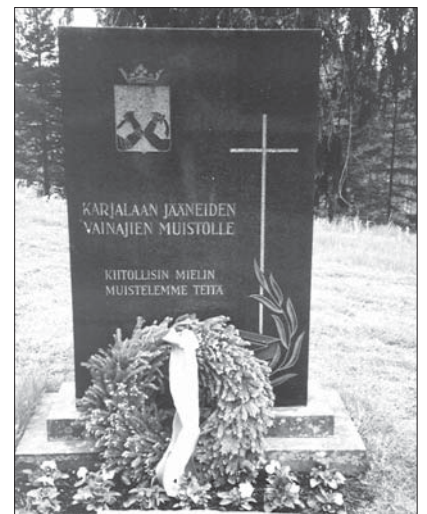
Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkki pystytettiin Mouhijärven Karjalaisten, sekä Musakanlah-

den ja Tiituan nuorisoseurojen yhteisin varoin ja ponnistuksin 1964. Kuvasa viime Kaatuneiden muistopäivänä laskettu seppeli. Laskijoina Mouhijärven Karjalaisten puolesta pyhäjärveläisten sotaveteraanit Eino Puranen ja Erkki Puranen.

"Karjalaisten sankarivainajien ja pyhäjärveläisten aseveljemme muistoa kiitollisuudella kunnioittaen. He uhrasivat henkensä, jotta meillä olisi vapaus ja elämä."

Mouhijärven Yhteiskoululla ovat Pyhäjärvi juhlien lauantai-illan iltaamat ja sunnuntain päiväjuhla.

SALME RINTALA

Merkkipäiviä

Pastori Mirja Tenkanen 60 vuotta

Mirja Tenkanen syntyi 2. kesäkuuta 1948 Huittisissa. Molemmat vanhemmat olivat Pyhäjärveltä, Helvi os. Heikkonen Salitsanranalta ja kanttori- isä Toivo Tenkanen Saapursta. Perheessä oli kolme lasta, Mirjan lisäksi vanhin tytär Laina ja kuopus Hannu. Kaikki lapset ovat musiikillisesti lahjakkaita.

Mirja Tenkanen valmistui Helsingin yliopistosta teologian maisteriksi ja hakeutui Laina-sisaren myötävaikutuksella Vammalan seurulle. Hänestä tuli Päiviäniemen lomakodin johtaja, jota tointa hoiti viisi vuotta. Sen jälkeen hän siirtyi Tyrvään seurakunnan sairaalasielunhoitajaksi. Se oli työtä, johon hän paneutui koko sydämeästään. Vammalan seurakunnassa hän tunsu tulensa henkiseen kotinsa.

Virkanimikkeet seurakunnassa kuitenkin muuttuivat. Sairaalaateologin nimike muuttui papin viraksi. Mirja koki seurakuntatyön omakseen ja hänet vihittiin papiksi. Pastori Mirja Tenkanen työtehtävät uuden nimikkeen myötä laajenivat ja muuttuivat, mutta se ei tahtia haitannut. Hän sai kaiken aikaa hyvin myönteistä palautetta seurakuntalaisilta ja kohokohta hänen elämässään oli vuosi 2004, jolloin hänet valittiin Vammalan avainhenkilöksi.

Silloin koin hyvin voimakkaasti sen, että Vammalan seurakuntaiset ovat ottaneet omakseen ja hyväksyneet minut, toteaa Mirja.

Vammalan seurakunnassa ilmeni kuitenkin ristiriitaisuuksia, joita tiedotusvälineet televisiota myöten nostivat esiin. Kaikki työtoverit eivät hyväksyneet naispappetta ja kielitöitä yhteistyöstä kirkossa. Jopa piispan vierailun yhteydessä työvuorossa ollut miespappi ei suostunut tulemaan naispapiin kanssa alttarille. Piispa paikkasi kielitöitäneen poissaolon. Mirja, tapahtuman jälkeen ei sanallakaan moittinut kollegaansa, totesi vain, ”ei minulla mitään hätää ollut, piispan rinnalla alttarilla oli ihan hyvä olla.”

Mirja pyrkii karistamaan

Mirja Tenkanen (kesk.) ja sisaruksensa Hannu Tenkanen ja Laina Tenkanen-Poikkeus.

kielteiset tuntemukset mielestä, sillä turha tulokseton asioitten vatkaminen vie tavattomasti energiaa ja aikaa oikeasta työstä. Sielunhoitajan työ on henkisesti vaativaa ja siihen ei tarvita mitään työmotivaatiota haaittaavia lisämausteita.

Mirja toteaa, ”kaikkein tärkeintä tässä on se, että olen vakuuttunut siitä, että tämä on minulle annettu tehtävä.”

”En minä voi kysyä työtovereiltani enkä keneltäkään muultakaan lupaa olemassa olemiseeni ja tehtäväni. Ja ennen kaikkea Jumalan edessä minun täytyy olla sovinnossa tämän asian kanssa. Ja sen rauhan minä olen saanut.”

Syntymäpäiväjuhla Vammalan seurakuntatalolla

Vammalan seurakuntatalo täyttyi ääriään myöten 8. kesäkuuta Mirja Tenkanen onnittelijoista. Juhla-aterian jälkeen oli musiikkipitoisen ohjelman vuoro.

Tilaisuuden juonsi Mirjan sisar Laina Tenkanen-Poikkeus. Hän on valmistunut aikoinaan Helsingin yliopistosta kielten opettajaksi, mutta musiikki on ollut vahvasti elämässä mukana. Hän opiskeli yliopistossa musiikkitiedettä ja samaan aikaan hän opiskeli Helsingin kansankonservatoriossa laulua ja musiikkia

ja valmistui diplomilaulajaksi.

Mirjan veli Hannu Tenkanen on puolestaan valmistunut Sibelius-akatemiasta kanttori-urkuriksi. Hän säesti tilaisuuden laulut.

Laina Tenkanen totesi avauspuheessaan. – Meidän perheemme juuret ovat Karjalan Pyhäjärvellä. 50 vuoden ajan olimme kuulleet tarinoita Karjalasta ja mielikuvituksemme avulla luoneet kukin omanlaiset kuvat niistä oloista. 90-luvun vaihteesta lähtien me jälkeläisetkin olemme tutustuneet vanhempiemme kotiseutuun useita kertoja. Taustastamme johtuen aloitamme tämän juhlan Karjala-aiheella. Ja huomiota, tässä vieressä seinällä on Pyhäjärven kirkon krusifiksi. Hän on myös juhlassa mukana. Yhteislauluna siis *Jo Karjalan kunnilla*, jonka jälkeen Laina lauloi *Laps olen köyhän kaniin Karjalan*.

Kanttori Päivi Vuoristo soitti kanteleella *Koneitsan kirkonkellot*. Vammalan kirkkoherra Osmo Ojansivu ja Laina Tenkanen lauloivat Toivo Kärjen kauniin laulun *Kaunisti on kaipausta kantaa*.

Hannun tyttären tytär Reetta Pirttilähti esitti useita lauluja. Yli 90 vuotias seurakunta-aktivisti Helvi Kaunisto lausui kaksi hauskaa runoa.

Mirjan työtoveri kriisiryhmätoiminnasta, terveydenhoitaja Raija Majanen käytti puheenvuoron ja Hopun vanhainkodin kahvion hoitaja Päivi Tuomisto lauloi Toivo Tenkanen sanoittaman *Enkelilaulun*.

Välillä laulettiin yhteisesti virsiä ja Siionin Kannel-lauluja.

Taiteilija Leena Ojala tunnetaan Vammalassa enkleistä ja Via Dolorosa -pääsiäisvaelluksen järjestäjästä. Hän esitti Aale Tynnin runoja.

Kirkkoherra Ojansivu johti lopuksi rukoukseen. Se sisälsi Lainan ja Ojansivun esittämiä lauluja, psalmin, raamatunlukua, Ojansivun puheen sekä Herran siunauksen ja päättyi yhteiseen kiitosvirteen.

Mirja Tenkanen loppusanoissaan kiitti ohjelman suorittajia ja runsaslukuisia yleisöä moninaisesta muistamisesta ja kehotti siirtymään vielä kakkukahville.

Syntymäpäiväjuhlassa vallitsi lämmin tunnelma. Ruumiin ravinnon lisäksi, sana ja sävel antoivat mielen sopukoita koskettavaa henkistä ravintoa. Siitä kaikesta kiitokset ja hyvää terveyttä päivän sankarille, lähtiessä uudelle vuosikymmenelle.

SALME RINTALA

Nuijan varresta

Odotettu kesä

Vuoden kierrossa voidaan erottaa neljä vuodenaikaa. Kevät ja kesä lienevät niistä toivotuimpia, joskin syys ja talvikin tuovat vaihtelua elämäämme. Kesällä auringonvaloa ja lämpöä riittää joskus jopa liiaksikin, eletäänhän osassa Suomea parhaillaan yöttömän yön aikaa. Kesä tuo muutoksia arjen rutiineihin. Koulujen päätyttyä moni asia muuttuu ja juhannuksen jälkeen lähes kaikki haluavat lomailua ja nauttia Suomen suvesta. Viimeistään heinäkuussa sanotaan ”Suomen olevan lomalla”, kun perinteellinen lomakuukausi alkaa.

Matkailu- ja palvelualoilla kesä on vuoden vilkkainta aikaa ihmisten matkustaessa niin kotimaassa kuin kauemmaksi. Tämä näkyy myös liikenteessä, jolloin kulkuväylät voivat ajoittain ruuhkaantua ja mielialat saattavat kiristyä. Oman lisänsä kesätunnelmaan tuovat tietysti, joiden aiheuttamat viivästykset tulisi ennakoita. Tiestöhän kuuluu ja vaatii kunnostamista. Kesällähän ne päällystystyöt kuitenkin parhaiten sujuvat, kuten ymmärrämme.

Kesä on myös juhlien aikaa, jolloin on tilaisuus kokoontua ja tavata monen monia ihmisiä. Perhejuhlat, kesäatasserit, suvijuhat, kyläjuhat, pitäjäjuhat jne. täyttävät kalenteriamme. Joskus tulee tilanteita, jolloin pitäisi olla monessa paikassa yhtä aikaa. Kesästä voi silloin tulla niin kii-

reinen ja vauhdikas, että väsymme ja lomailun tarkoitus hämärtyy. Erityisesti perheenäidit ovat työllistettyjä kesälläkin aamusta iltaan, jollei vuorottelua voida järjestää. Vaikka aika on uusiutuva luonnonvara, ajankäyttö on taitolaji. Tunnelmaa ei saisi vaarantaa liiallisella kiireellä.

Voisiko kesä olla myös rauhoittumisen aikaa? Kiireetöntä puuhastelua lasten tai lastenlasten kanssa, heidän toiveitaan kuunnellen ja ymmärtäen. Yhteinen pyöräretki uimarantaan, kalastamaan tai marjastamaan eväiden kera saattaa olla lapsille kesän kohokohta. Muistan elävästi sen ainoan kesäisen onkimatkan isäni kanssa Karikun Nohkuanlahdelle kesällä 1953. Yllättäen onkeeni tarttui puolikiloinen kyrmynska ahven! Kyllä se oli pienelle pojalle suuri kala itse pyydettyä ja siitä riitti juttua pitkin syksyä. Tuohansien järvien maassa painotan uimataidon merkitystä vesien äärellä liikutessa. Lopuksi lainaan vanhaa suomalaista venemoottorimainosta: ”Vedä narusta ja nauti kesästä!”

YRJÖ S. KAASALAINEN
Hallituksen puheenjohtaja

Yrjö S. Kaasalainen pitämässä perheen Luvian mökillä uimakoulua 4-vuotiaalle Emilialle ja 8-vuotiaalle Katariinalle. Tytöt ovat Yrjön tyttären Katjan Kalliomäki-Kaasalaisen ja miehensä Sepon lapsia Virroilta.

Majoitusmahdollisuuksia juhlilla

* Hotelli Ellivuori n. 20 km	puh. 03-51921
* Karkun Evankelinen kansanopisto n. 12 km	puh. 03-5134151
* Simon tila n. 7 km	puh. 03-5185138
* Juhlatalo Paavola n. 5 km	puh. 0400-832762
* Koiviston Kestikievari n. 7 km	puh. 044-520 7077 -huom numero!

* Matkailuvaunut ja -autot Neste Häijää n. 4 km	puh. 0400-820234 tai 040-512 8664
---	--------------------------------------

Kotitalousopettaja Raili Pappinen viettää 75-vuotispäivää 15. heinäkuuta 2008 Hämeenlinnassa läheistensä kanssa.

Hän on Katri ja Juho Pappisen tytär Vpl. Pyhäjärven Yläjärven kylästä.

Ylioppilaita

Tampereen Normaalikoulusta valmistui ylioppilaksi Sanni Hassi.

Vanhemmat Outi ja Rainer Hassi Tampereelta ja isovanhemmat Pirkko ja Matti Hassi Mouhijärveltä (Tiitua).

Valmistuneita

Teemu Puputti Kuopiossa on valmistunut artesaanimiksi Ikaalisten Käsi- ja Taideteollisuusoppilaitoksesta.

Vanhemmat Markku Puputti (Nokia) ja Asta Sepälä-Puputti (Espoo).

www.vplpyhajarvi.fi

Tervetuloa palveltavaksi!

KOSKEN PUUTARHA

Kesäkaikat
Ampellit
Tuoret
vihannekset

Uusi-Pukarantie 50
38460 Mouhijärvi
Puh. (03) 518 9119
Gsm 0500 630 351

KULTASEPÄNLIKE

Kulta Dukat

Tupuntie 7 A1, 38420 Häijää
Puh. (03) 517 163
8 041-440 4355

- * KULTA- JA HOPEAKORUT
- * KELLOT
- * KORUJEN KORJAUS- JA TILASTYÖT
- * KELLON KORJAUKSET JA PARISTOJEN VAIHDOT
- * PALKINNOT
- * KUCSPÄIVÄLAUJAT
- * KUMMI- JA RIPPILAUKAT

Avoinn: ma - pe 9 - 17, la 10 - 14

Juhlitaan maaseutumiljöössä Häijäessä!
Toteutamme toiveidenne mukaiset häät, merkkipäivät, juhlat ym. hämäläisessä perinnemaisemassa.
Tarjoamme elämyksiä ja nautintoja tilaisuuden mukaan. Myös kokous- ja juhlapalvelut yritysasiakkaille.

os. Koivistontie 69, 38420 Häijää
puh. 044-5207077

Koiviston Restikievari Häijää

www.koivistonrestikievari.fi

Monenlaisia mielitekoja samalla käynnillä!

HAIIJÄÄN HÄIJÄ
www.haijaanaia.fi

K MARKET
HERKKUPOJAT

KOTI PIZZA **Sibylla** **VEIKKAUS** **PLUSSA**

Neste Häijää
Kauppakuja 1, 38420 Häijää Puh. 03-518 7216, Kotipizza 03-518 7288
Avoinn yötä päivää 24 h

Tule täyden palvelun sähkötaloon!

TELILÄN OY SÄHKÖTYÖ

Yli 50 vuoden kokemuksella:

- Suunnittelu
- Asennuspalvelu
- Yhteisanntennurakointi
- Tele/datajärjestelmät
- Sähkötarvikkeet
- Valaisimet

Avoinn
Ma-Pe 7-16
La-Su Suljettu

Pukintie 242, 38200 VAMMALA
Puh. (03) 512 8111
www.telilansahkoto.fi

VALAISINMYYMÄLÄ VALOVINTTI

PURSO®

Purso Oy
Alumiinitie 1, 37200 Siuro
p. (03) 3404 111
fax (03) 3404 310
purso@purso.fi
www.purso.fi

Alumiinit kevyesti Pursosta

Erikois- ja vakioprofiilit
Rakennusjärjestelmät
Jatkojalostus

- koneistukset, hitsaukset
- taivutukset, pintakäsittelyt, kokoonpanot

MATKAHUOLTO

Los Mikros

TIETOKONEET JA MIKROTIKI
HUOLLOT JA TARVIKKEET

Sir LOG
your move too
www.sirlog.net

**Tampereentie 96
38420 HÄIJÄÄ**
Tel +358 3 511 9090

LÄÄKÄRIKESKUS Hämeenkyrön Hoitokeskus Oy
Härkikuja 2, 39100 Hämeenkyrö
Puh. (03) 347 7100, fax (03) 347 7177
hhk@hhk.fi

LÄÄKÄRIKESKUS Ylöjärven Hoitokeskus
Asemantie 2, 33470 Ylöjärvi
Puh. (03) 347 7500, fax (03) 348 1100

KUNTOUTUSYKSIKKÖ LÄÄKÄRIASEMA Mouhijärven Hoitokeskus
Uotsolantie 54, 38460 Mouhijärvi
Puh. 0400 330 414

Nopeasti hyvään hoitoon!
Ajanvaraukset puh. (03) 347 7100
ma-to 8.00-16.30 • pe 8.00-15.30

K EXTRA

Itälinna

SUODENNIEMI Puh. 517 118, fax 517 303
Avoinn: ma-pe 9-18
la 8-15

HÄIJÄÄN URHEILUTARVIKE

www.haijaa.fi

Sale

Edullinen. Tuore. Helppo.

Mouhijärvi
puh. 010 7672050

palvelemme: ma-pe 7-21,
la 7-18, su 12-21

**Suodenniemen
Säästöpankki**

- Ihtenäine ja vähä itepäinekkii
- Talletusvarojen vastaanottoa ja luotonantoa
- Siull'ja miull'ja vähä muilleki'
- Jälkisäädösten ym. kontraktien laadintaa
- Soittaen 03-517132 ehki 03-5181511
- Surfaten
www.suodenniemensaastopankki.fi

Maatalouskonemyynti *Matti Markkula*

Matti Markkula
Suodenniementie 32
38510 SUODENNIEMI

Puh. 03-517 108
Auto. 050-5117 108
Fax. 03-517 424

matti.markkula@kopteri.net
www.maatalouskonemyynti.net

**RAUTA JA
MAATALOUS** **K** **EXTRA**
SINERVÖN KAUPPA • SUODENNIEMI

**RAKENNUS-
TARVIKKEET
EDULLISESTI!**

Perille toimitettuna!

Kysy tarjous!

P. 0400 773 012

P. 045 651 2237

HOTEL
ellivuori
www.ellivuori.fi

38130 Ellivuori
puh. (03) 519 21 • fax (03) 515 4210
e-mail: info@ellivuori.fi • www.ellivuori.fi

*Kodin vakuuttamisessa
kotiseutu on parasta*

Kansainvälisyys on päivän sana. Monille meistä tärkeintä on kuitenkin oma kotiseutu ja sen pärjääminen. Lähivakuutusryhmään kuuluu 88 paikallista lähivakuutusyhdistystä, joiden toiminta ja tulos hyödyttävät paikkakunnan talouselämää. Tule Lähivakuutuksen asiakkaaksi. Tarjoamme kattavan vakuutusturvan sekä yksityisille että yrittäjille, paikalliset olosuhteet tuntien ja huomioiden.

Sata-Hämeen Lähivakuutusyhdistys

www.lahivakuutus.fi/satahaameen

Tmi Ahti Mannikainen
Puutavaraa edullisesti

• Paneelit • Ulkoverhouspaneelit • Leveät seinäpaneelit • Hienosäätävät laudat • Lattialaudat • Raakapontit • Listat • Kestopuuta

Soita 040 559 9910, iltaisin (03) 371-9277
Koivutie 28, 39100 Hämeenkyrö

www.mannikainen.fi

EMSO-RAKENNUS OY

Rakennamme
ja remontoimme:

- omakotitalot "avaimet käteen"
- saneeraukset
- teollisuushallit
- sähkötyöt
- maalaukset

Mika Valkama

040 5568 359

emSORakennusOy@kopteri.net

K-MAATALOUS

HÄIJÄÄN KAUPPA OY

Tupurlantie 7 D, puh. (03) 518 7081 www.k-maatalous.fi

**Vinguta
bonusta.**

OP-bonusasiakkaana saat bonusta, kun ostat Visa-ominaisuudella.

Etua elämään. OP-Pohjolasta.

VAMMALAN SEUDUN

Osuuspankki

**MOUHIJÄRVEN
OSUUSPANKKI**

Mouhijärvi puh. 03-5125100,
Fax 03-5181400,

Häijää puh. 03-5187142,
Fax 03-5187142

**Säästä euroja -
osta Säästömarketista**

HUITTINEN
p. 02-560 1280
ark. 9-21
la. 9-18
(su 12-21)

HÄIJÄÄ
p. 03-512 9800
ark. 9-21
la. 9-18
(su 12-21)
www.saastomarket.com

Säästömarket
- SÄÄSTÄT EUROJA

Tervetuloa palveltavaksi

Meiltä löytyy laatumerkit

Jonsered

HELKAMA

TIKKURILA

**MOOTTORISAHAT, TRIMMERIT,
RUOHONLEIKKURIT,
KODINKONEET**

"Koneista kilpailukykyinen vaihtotarjous!"

L-Kone Oy Kiveläntie 2, Häijää,
puh. 03-518 7220 Avoimna ark. 8-18, la 8.-15.
Meiltä saat myös mm. näiden merkkien huollot

TIGA

KLIIPPO

DERBI

MTD

JVC

AEG

YARD-MAN

TOHATSU

T:mi SAMI KOIVU PUUTAVARAMYNNISSÄ

* panelit * listat *höylätty ja
kyllästetyt sahatavarat, myös lujuusluokiteltuna
Puh. 03-5130 100, 0500 832 740, 050 3030 827
os. Koivulantie 78, 38250 Roismala, Vammala
ent. Koivulan Sahaa vastapäätä

RAKENNUSPELTITÖITÄ

Arto Pärssinen
GSM 050-493 6929
Kutunperkontie 11 • 38460 Mouhijärvi

Levorannan Autoliike Oy

• Vammala
• Huittinen
• Ikaalinen

Levorannasta löydät etsimäsi, www.levorannanauto.fi

**JÄTEHUOLTO, VAIHTOLAVAKULJETUKSET, LIKAKAIVOJEN
- JA ALTAIDEN TYHJENNYKSET YM.**

TEIDEN KUNNOSSAPITO,

POLTTOPUIDEN-, HAKKEEN TEKÖ, MYYNTI JA KULJETUS,

MULTAA JATURVETTA.

AVANT 630 PIENKUORMAJATYÖT.

KOBELCO 12 t KAIVUUTYÖT

SOITA JA KYSY puh. 0400-130 244
T:mi PERTTI MUSAKKA, Mouhijärvi

KIVINIITTY

TYÖKALUJEN MAMMUTTIMYMÄLÄ • VARAOSAMYMÄLÄ
AUTO- JA MAATALOUSKONEHUOLTO • KAHVIO

Kivisenojankatu 7, Vammala
P. 0207 431 060

Kauppakulma 2, Huittinen
P. 0207 431 065

www.kiviniitty.net

SATA-HÄMEEN TEURASTAMO OY

Mäkeläntie 1
38250 ROISMALA

HARRI PUNTALO

TOIMITUSJOHTAJA
Koti 03-518 7499
GSM 050-520 4200

PUH. 03-513 0121
FAX 03-513 0141

AGRI MARKET

Pesurinkatu 1 38200 Vammala
puh. 010-7684380

F/6

Läänin Kuljetus Oy

Pesurinkatu 10, 38200 VAMMALA
0201 224 340

• MURSKEET JA SORAT
• KULJETUKSET
• MAANRAKENNUS-
URAKOINTI

vammala@laaninkuljetus.fi
www.laaninkuljetus.fi

**Mouhijärven
KUMIKORJAAMO Ky**

Puh. (03) 5187 300

Erkki Toveri (03) 5149 300
Jani Toveri (03) 5149 400

**Mouhijärven
Kumikorjaamo Ky**

Sepäntie 2 • 38420 Häijää
Fax 03-5187 399
toveri@kumikorjaamo.fi
www.kumikorjaamo.fi

TAKSIT JA TILAUSBUSSEIT JOUKO TYYSKÄ

Henkilökuljetukset 1-50 henkilöä
p. 03-518 7121 tai
0400-235 221/ Jouko
0400-235 100 Maarit

OPASTUS

1. Kunnanvirasto - Information
2. Uotsolan koulu
3. Yhteiskoulu
4. Kirjasto
5. Terveysasema
6. Vuodeosasto
7. Paloasema
8. Kirkko
9. Seurakuntakoti ja virasto
10. Urheilukenttä
11. Uimaranta
12. Kuntorata
13. Pankki / -automaatti
14. Posti

Tervetuloa Mouhi- järvelle

Pyhäjärvi-juhlien myyntipaikkojen

varauksia ottaa vastaan
Keijo Lehtonen
puh 0400 403 202

Vpl. Pyhäjärvi - juhlat juhlatoimikunta 2008

Kari Äikäs
puheenjohtaja
050 434 2410
kari.aikas
@tieisannointi.com

Matti Hassi
varapuheenjohtaja
0400 639 147

Paula Äikäs sihteeri
0400 409 490
paula.aikas@suomi24.fi

Hallintopalveluita tiekunnille

Yksityistienpito 2000-luvulle!

Mouhijärvi
Puh. 050 434 2410
kari.aikas@tieisannointi.com
www.tieisannointi.com

PUUTUOTE VEIKKO KIILI KY

Salminkatu 20 38420 HÄIJÄÄ

Puh: 03-518 7062

Fax: 03-518 7063

SÄHKÖASENNUS REIJO VIRTANEN

Uitontie 150,
38460 Mouhijärvi
puh. 0400 35 4031

S & P KULJETUS JA KONE

Heikki Pärssinen
p. 0400 631 050

Jarkko Suontausta
p. 050 555 4233

* **KAIKKI**
MAANRAKENNUSTYÖT

* **SORA- JA**
MURSKETOIMITUKSET

* **NOSTOTYÖT**

Käkisalmen museonjohtaja Maria Lihajan taidenäyttely avautuu elokuussa Tampereella

Monet kotiseutumatkajaat ovat Käkisalmen linnassa käydessään tavanneet museonjohtaja Maria Lihajan ja amanuenssi Valentina Golenkovan. He molemmat ovat olleet useita kertoja Suomessa ja myös säätiömme vieraina.

Vuosien mittaan Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö on pystynyt

heidän avullaan jakamaan myös paikallisille asukkaille oikeaa tietoa entisestä kotiseudustamme.

Maria ja Valentina ovat saapumassa jälleen Suomeen ja Tampereelle elokuun alussa. Suomi Venäjä-Seuran Länsi-Suomen piiristä on kerrottu, että

Maria Lihajan ja hänen tyttärensä taidenäyttely on avoinna Tallinpihan näyttelytiloissa 5.8-17.8. Näyttely pystytetään 4.8. ja avajaiset ovat seuraavana päivänä. Uskoisimme, että Maria ja Valentina ovat silloin paikalla.

Yleisölle näyttely on avoinna siis 5.8.-17.8. ma-

pe klo 10-18, la 10-17 ja su 11-17.

Useat karjalaisjärjestöt mm. Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö, Tampereen kerho ja Räisäläiset ovat valvomassa näyttelyä.

REINO ÄIKIÄ

Ensimmäinen nainen vasemmalta on museoamanuenssi Valentina Golenkova ja seuraavana museonjohtaja Maria Lihaja. He kaksi tulevat Tallinpihan näyttelyyn avajaisiin Tampereelle. Kuva Käkisalmen linnan miljööstä.

Lapsuuden muistikuvia talvi- ja jatkosodan

Olin 7-vuotias talvisodan alkaessa. Muistan vuoden 1939 kesän lämpöisenä, kuten lienevät olleet useimmat Karjalan kesät. Talvi- en joukossa oli lumisia ja kylmiä. Meiltäkin paletui yli 20 omenapuuta talvisotatalvelna. Naapurien po- jatkin muistelivat niitä kai- holla.

Me lapset leikimme pi- lota, keinuimme, opettelim- me sirkkan peluuta ja pyö- räilyä serkkujen kanssa. Jos- kus kävimme Tenkasella kuuntelemassa Markus-se- dän lastentuntia tai juok- simme heidän puutarhan käytävillä kilpaa.

Eräs sunnuntai-iltapäivä tulee mieleen, kun Enkkua- nuoria käveli iloisena ryhmänä käsikynkkää nau- raen ja laulaen mm. ”kun haravasta katkesi pii”, me- nivät kohti Saapun tanssi- lavaa. Kotin Matti työnsi käsikärjillä linsaa iltama- väen juotavaksi. Vierasta linnoitustyöporukkaa oli tullut kyliin. Tyttöillä oli Hie- tasan Annamarien kertoman mukaan vientiä.

Syyskuussa aloitin ala- koulun vuonna 1936 val- mistuneessa kansakoulus- sa. Tavaamista oli tullut opittua jo vuotta aiemmin Impi Toiviaisen johdolla.

Nyt opetti nuori nainen, Maiju Laitinen. Välitunnil- la sai mahdollisuuden käy- dä jututtamassa sukulais- miehiä, Kermisiä Haparai- sista, jotka tekivät koululle urheilukenttää.

Sotilaat saapuvat

Myöhään syksyllä majoitet- tiin taloihin sotilaita. He olivat kaikki samoista pi- täjistä. Meillä oli ainakin kor- pilahtelaisia ja viimeiseksi ruotsinkielisiä Kokkolan seudulta sodan alkaessa. Muuan sotilas nimeltään Matilainen jäi erityisesti mieleeni. Hän piti lapsista ja oli hyvä laulamaan. Erään laulun säe meni näin: ”Talon poika meni sinne hön- kametsään, ampui variksen ja ripusti sen leppään, rant- tamu rimu ramu rallalalei.”

Sitten alkoi talvisota mar- raskuun 30. päivä. Metsä- pirtistä tuli pakolaisia heti sodan alettua. Kilometrin päässä olevalla koulullam- me toimi Taipaleen rinta- malohkon 10 D:n esikun- ta. Setäni oli siellä vartiointi- tehtävissä. Metsäpirttiläi- sisäntä kertoi hänelle läh- döstään jotenkin näin: ”Olimme juomassa aamu- teetä, kun venäläiset avasi- vat tykkitylen kyläämme. Veljeni emäntä kuoli siihen

paikkaan. Sanoin väelleni, että nyt lähdetään. Saatua- ni perheeni rekeen tuli kra- naatti ja vei navetalta ka- ton. Hevonen säikähti ja alkoi laukata. Ohjaket kat- kesivat.” Sanoi vielä mies, että ”herkesiit atakki viiki- semäst.” Onneksi hevonen laukasi oikeaan suuntaan eikä kukaan pudonnut rees- tää.

Ampumisen keskellä

Sodan ensimmäisinä päivi-nä suomalaisjoukot joutuivat perääntymään. Rajakyl- lien rakennukset poltettiin, jottei päällekkäyvä vihollin niistä hyötyisi. Tulen- loimotus näkyi meille asti. Ainakin eräs yö oli valoisa kuin parhaalla kuutamolla. Taipaleen rintama, jonne meiltä oli matkaa 20 kilo- metriä, piti sodan loppuun asti. Siellä käytiin ehkä ko- vimmat talvisodan taiste- lut. Liekö venäläisillä ollut tarkoitus päästä Etelä-kan- naksen armeijamme selus- taan?

Meidän piha-aidan tol- passa roikkui auran vannas kalisuttiminen. Se toimi hälytyslaitteena ja velkikel- lonä. Toisena sotapäivänä sitä tarvittiin, kun kolme viholliskoneetta kaarteli ta- loryhmäämme. Sotilaat

ampuivat kivääreillä ja len- tokoneista vastattiin tuli- tukseen. Liekö isoäidilläm- me ollut halu näyttää am- puille rohkeuttaan, kun, koska piti kovimman pauk- keen aikana lähteä kaivolta vettä hakemaan. Sanoi vaan, ettei ne häneen osu, eivätkä osuneet.

Eräänä yönä sanottiin ryssän pyrkivän Suvannon yli ja meille majoitetut soti- laat hälytettiin. Talomme lähellä olevassa pienessä metsikössä toimi kenttä- keittiö ja sotilaiden ruokai- lupaiikka.

Lähtökäsky

Sunnuntaina 3. joulukuuta tuli poliisi Rautiainen anta- maan lähtökäskyn. Hieman voileipiä ja juomamukit tas- kussa odottelimme kello 18. tulevaa autoa. Linja- auto tuli kolme tuntia myö- hemmin. Meitä oli kahden edesmenneen äidin lapsia kuusi kappaletta vanhim- man ollessa 11 ja nuorim- man neljä vuotta, ja 63- vuotias mummomme He- lena Nokelainen huoltajam- me. Karjamme lähti kisko- saarelaisten Silahderin Rau- han ja Arvon mukana löy- tyen kaksi lehmää pienem- pänä myöhemmin Kokko- lasta.

Me menimme Laatokan rantatien kautta Käkisal- meen. Oli pieni pakkanen, lunta satoi. Matkan varrel- ta poimimme lisää pakolai- sia. Tulimme rautatiease- malle, jossa oli paljon vä- keä. Eräs vanha mies, jon- ka toinen silmä roikkui pos- kella, jäi mieleeni. Hän ei valittanut, käveli vain edes- takaisin.

Pääsimme junaan melko nopeasti. Ns. härkävaunu tuli tupaten täyteen. Olim- me kuin sillit suolassa. Serk- kuni sanoi seisoneensa jon- kun asemavälin yhdellä ja- lalla. Muuan vanha täti vau- nun perältä yritti lähteä pie- nelle tarpeelle, onnistumat- ta. Kuului vain mieleenpai- nuvasti: Sin se nyt män.

Matkalla juna seisoi pit- kiäkin aikoja jonkin ase- man sivuraiteella. Lotat an- toivat meille poloisille suu- hupantavaa seisokkiaikoi- na. Ehkä vajaan kolmen vuorokauden kuluttua py- sähdysimme Alavuden ase- malle.

Sieltä meidät haki hevo- sella melko lähellä olevaan Lanamäen kartanoon sen työmiehes. Jouduimme kyl- millään olleeseen entiseen muonamiehen huoneen ja kamarin pieneen asuntoon.

Siinä siivoillessa todettiin tämänkin olevan parempi kuin ei mitään, kunnes kak- si perhettä tuli lisää. Nyt alkoi olla ahdasta. Keitto- paikkana oli takka. Eihän Karjalassa oltu takkojen kanssa tekemisissä aikoihin. Mummoni kävikin kysy- mässä kartanon pääraken- nuksesta keittomahdolli- suutta. Heitä asui siellä vain miniä ja anoppi, joka na- pautti: Olisitte ottaneet hel- lan mukaan.

Tästä kurjasta paikasta päästiin kahden viikon asu- misen jälkeen Kuivasmäen kylän Nisulaan. Se oli vau- ras maalaistalo, jonka ylä- kerrasta saimme tilavan huoneen. Tällä perheellä oli kaksi kouluikäistä lasta ja emäntä, isäntä sodassa. Olimme kuin samaa per- hettä pitäne yhteyksiä kym- meniä vuosia eteenpäin. Puoli vuotta asuimme Ni- sulassa, kunnes setäni sai ostettua maatilan Karvias- ta.

Takaisin kotiin

Syksyllä 1941 puolet mei- dät joukosta palasi Pyhä- järvelle. Me kolme nuorin- ta ja mummo seurasimme perässä keväällä 1942. Pa- lumme Karjalaan ei ollut nopeata sekään. Lähes kol-

Viipurin läänin Pyhäjärveltä lähelle toista Pyhäjärveä

Pyhäjärven pitäjä Laatokan Karjalassa, marraskuu 1939. Yöllinen, yllättävä koputus kuuluu Happonen perheen ulko-ovelta. Äiti Saimi havahtuu - isä Paavo on rintamalla - ja kiiruhtaa katsomaan koputtajaa.

Oven takana seisoo koti- kylän mies, nuori sotilas, joka ilmoittaa, että nyt on lähde- tävä kiireen vilkkaa pois sodan jaloista.

—Ryssä on jo lähellä, eikä aikaa ole paljon, on mie- hen tärkein sanottava.

Äiti Saimi ymmärtää täy- sin nuorukaisen tuoman viestin. Hän herättää lap- set, joita silloin oli neljä, vaatettamaan heidät ja evakko- matka alkaa kohti Noiter- maan asemaa. Taloa ja ta- varoita ei mukaan ehditä eikä voida ottaa.

Noitermaalla nouseaan junaan, joka suuntaa kul- kunsu kohti turvallisempia seutuja. Happonen matkan pääte- pisteenä on Alavus Pohjanmaalla, jonne asetu- taan koulumajoitukseen.

Lyhyen siellä olon jäl- keen matka jatkuu edelleen pitkin reittiä Soini-Lehti- mäksi ja uudelleen Soini. Vuonna 1948 perhe muu- ttaa Nokialle, joka jääkin heidän lopulliseksi asuin- paikakseen.

Raimo Happonen muistelee, että Soinista Nokialle lähdettäessä per-

heen ohella junan ”härkä- vaunuun” lastattiin myös lehmä ja peräti yhdeksän kissaa.

Saavuttaessa Tampereen asemalle pienistä vaunun luukuista näkyneet korkeat kaupunkitalot olivat Rai- mon mukaan varsin ih- meellinen näky Pohjan- maan latomereiltä tulleele perheelle.

Vuonna 1948 Nokialle asettuneet Happonet asui- vat ensin ”Hasselpakassa”, sitten Taivalkunnassa, kun- nes 1950- luvulla valmistu- nut rintamamiestalo vei perheen lähelle Sotkanvir- taa ja Nokian Pyhäjärveä. Matka Pyhäjärveltä lähelle toista Pyhäjärveä oli päät- tynyt.

Vaikea ja vaiheikas evak- koreissu oli varmasti he- rättänyt perheen vanhem- missa paljon kotikaipuuta takaisin Karjalaan. Täysin luontaista ja ymmärrettä- vää.

Tämä ei ei kuitenkaan estänyt sitä toistakaan kai- puuta. Evakkomatkan ”si- vuotteena” Happonen lapsiluku näet lisääntyi muutamalla uudella jäsenel- lä, kun Vpl. Pyhäjärvellä syntynyt Paavo, Pertti, Rit- va ja Raimo saivat seurak- seen Soinin ajoilta Martin, Lehtimäeltä Tuomon ja toi- selta Soinin-käynniltä vielä Pirkon ja Raijan.

Nokiallakin pirttiviljely jatkui; kuopus Raili näki paikkakunnalla ensi kertaa päivänvalon. Kaikkiaan Happonet saivat siis yhdek- sän lasta. Kunnioitettava saavutus äiti Saimilta, isä Paavoakaan toki unohta- matta.

Elämän ja kuoleman ar- mottomat lait koskettivat myös Happonen perhettä. Heidän lapsistaan Pirkko kuoli jo 1944 vain muutam- man kuukauden ikäisenä, Pertti menehtyi varsin nuorena 1968 ja viimeisimpä- nä Raili vuonna 2000. Hän- kin iältään vasta 50-vuoti- aana.

Isä Paavo oli kuollut 1976 ja äiti Saimin elonpäivät päättyivät 2004.

Työelämä on jo mennyt- tä aikaa kaikilta muilta Happosilta paitsi Raijalta. Nyt he nauttivat eläkepäi- vistä, perheistään, lapsis- taan, lastenlapsistaan ja omista harrastuksistaan.

Kun kaikki asuvat vielä melko lähellä toisiaan, voi- daan yhteyksiäkin pitää var- sin helposti. Paavo ja Rai- mo asuvat Nokialla, Ritva, Martti ja Raija puolestaan Tampereella. Vain Tuomo asuu hieman kauempana, Vilppulassa, mutta ei hän- kään toki liian kaukana muista.

Happonen lisäksi monia muitakin Karjalan-evakko-

Happonen perhe vuonna 1938 Vpl. Pyhäjärvellä. Perheessä oli tuolloin Paavo- isän ja Saimi-äidin lisäksi vasta kolme lasta: Paavo, Pentti ja Ritva.

ja siirtyi Nokialle noina an- keina sotavuosina. Kuin- kahan monta?

Tiedustelin asiaa Nokian Karjala-Seuran puheenjoht- ajalta **Tuomo Nenosen- ta**. Hän arveli, että heidän lukumääränsä oli yhteensä noin 1 200 henkilöä.

—Nykyisin Nokialla las- ketaan olevan jo runsaat 4000 juuriltaan karjalaista, jos ja kun huomioidaan myös kolmannet ja neljän- net, ehkä jopa viidennetkin sukupolvet, Nenonen ker- too.

Erlaisia - koskettavia ja kiinnostavia - tarinoita nämä evakot voisivat ker- toa hyvinkin runsaasti. Tämä tarina Happonen matkasta on vain yksi niis- tä monista.

OSSI VIRTANEN

Sisarukset Ritva Niemi (o.s. Happonen), Raimo Happonen ja Paavo Happonen ovat syntyisin Viipurin läänin Pyhäjärveltä. Yhdeksästä sisaruksesta on elossa kuusi. Kuva:Kimm Häkkinen/Nokian Uutiset.

ajoilta – ja päätelmiä tapahtumista

me vuorokautta joutuimme odottelemaan Parikkalan raja-asemalla puutteellisten paperiitten takia. Osa tarpeellisista luvista oli jäänyt setäni taskuun, eikä häneen saatu yhteyttä. Vasta se auttoi, kun asemapäällikkö kuuli suorat sanat: ”Meitä on kahdeksan henkeä, syöttäkää tai saatattakaa, eväät on loppussa.” Meidän neljän lisäksi oli nimittäin neljä sukulaista. Asemapäällikkö totesi, ettei hän ainakaan syötä, kun itsekin on korttiannoksella, ja antoi matkustuslupapaperit.

Pyhäjärvelle tultuamme näimme poltettuja taloja ja mutkille väännetty rautatiekiskot. Saaprun kylään Enkkuan suunnasta tullessa kaikki talot Silvastille asti oli poltettu. Tihutyön tekijöinä oli kuulemma kolme venäläistä, jotka suomalaisjoukot saivat ammuttua Silvastin pihaan. Seuraava polttamiskohde olisi ollut meidän talo.

Koulussa ja paimenessa

Koulut olivat olleet käynnissä jo edellisenä talvena. Uuras jälleennäkemisen henki vallitsi. Sodan toivotettiin loppuvan, mutta se jatkui ns. asemasotana vie-

lä yli kaksi vuotta. Työtä oli paljon, työvoimasta oli puutetta. Kylissä oli vankileirejä. Venäläisvangit tulivat mielellään maataloihin töihin, kun saivat vatsansa täyteen ruokaa pula-ajasta huolimatta. Saaprun kylässä toimi myös hiilipolttimo, jonne tuotiin etulinjasta sotilaita lepäämään ja motintekoon. Meiltä nämä sotapojat hakivat maitoa pulloineen vieden myös kaverilleen. Maitolaskut maksettiin kuukausittain päivärahoista. Jokus poltittomien päällikkö, luutnantti Olla, kävi itse maksamassa.

Asemasodan etulinjat kannaksella olivat Lempäälässä. Ainakin kerran sinne haettiin meiltä kuorma perunoita. Vuonna 1943 tuli meille nelihenkinen perhe Inkerinmaalta Hatsinan läheltä työnteekoon, perheessä oli kolme aikuista ja yksi lapsi.

Serkkuni Annan kanssa olin kesäaikaan useimmat päivät paimenessa. Todella yksitoikkoista hommaa. Teimme eräänä aamuna nuotiota edellispäivänä olleeseen paikkaan. Iso harmaa kyy lojui tukhassa pysytpäisenä suu auki. Ei ehtinyt puremaan. Istuimme

läheisen veräjän päällä kauan uskaltamatta tulla alas. Jos se otus olisi purrut, tuskin kirjoittaisin näitä rivejä, sillä Heinsuon palsta jossa olimme, sijaitti kaukana lähellä Rakkajärveä tiettömän taipaleen takana. Tuskin sieltä olisi ennen iltaa lähdetty.

Vuoden 1943 loppupuolella saksalaisten sotaonni kääntyi huonompaan suuntaan. Sortanlahden tuhoisa pommitus näytti rajulta ukkosilmalta. Talvella 1944 alkoi Leningradin rintamalla kova rytinä. Venäläiset aloittivat saarroksissa olevan kaupungin vapauttamisen. Ilalla katsellessamme kaakon suuntaan oli näky samanlainen kuin ilotulitus uudenvuodenyönä.

Koulua käytiin nyt Enkkuan seurantalolla oman koulumme ollessa sotilas-sairaalana. Ampuminen kuului luokkiin. Opettaja Toivainen pyysi aamuharjauksessa Korkeimmalta apua jyskeen loppumiseksi. Olimme serkkuni kanssa viimeisen paimenpäivän kyläperän palstalla. Se oli Saaprun kylän takana oleva ukkolpalsta. Kotimatkan puolivälissä lensi 32 viholliskonetta ylitse ampuen

raskailla konekiväreillä. Pudonneet hylsyt olivat huomattavasti kiväärin hylsyjä suurempia. Me suojauduimme Jäppisen ulkorakennuksen seinustalle erään sotilaan kera, mutta lehmät painelivat kotiin hännät suorina. Hiilipolttimon suunnalta kuului kerrassaan yksi kiväärin laukaus.

Onkiminen oli ollut tärkeä harrastukseni jo muutamana kesän ajan. Silvastin Toivon kanssa kävimme niin ongella kuin uistele-massa myös Rakkajärvellä. Kerran saimme uistellen Kiskosaaren salmesta lyhyessä ajassa viisi haukea.

Eräänä sunnuntaiaamuna olin menossa vapa olalla kohti Pyhäjärven rantaa. Päästyäni Tykkien yli peltoaukealle tuli takaaani erittäin matalalla venäläiskone ampuen. Aistin ruudinsavunkin. Heittäydin läheiseen ojaan. Seurasin konetta, luulin sen putoavan. Lienee parempien maalien puutteessa lentäjä vain leikkinyt kustannuksellani. Kerrottiin saman koneen kuvanneen taloryhmämme ja teknisen vian saatuaan pudonneen Sakkolan kan-kaalle.

Ja taas pakoon

Kesäkuun 9. päivänä alkoi venäläisten suurhyökkäys. Se tiesi meillekin nopeahkoa lähtöä. Nyt siihen oli osattu varautua. Kuorma-auton lavalla naapureiden kanssa istuen päästiin Noitermaan asemalle, josta härkävaunulla eteenpäin. Ahdasta oli nytkin. Mutta voitit tavarat paljoutta, mitä asemalle oli tuotu. Siellä olivat ompelukoneet, huonekalut ja maatalouskalut kasoissa taivasalla, osoitteiden kera.

Juna taisi pysähtyä kerran, pari ilmahälytyksen vuoksi. Karjamme meni vanhempien serkkujen ajamana Joroisiin, josta he pääsivät junaan. Me jatkoimme Tampereen kautta Lempäälän Moisioon, jossa asui mummon sisar perheineen. Nämä Kermiset eivät olleet jatkosodan aikana Sakkolassa lainkaan.

Viikon kuluttua menimme heiltä – nyt huomio kolmannessa luokassa – Parkanoon ja sieltä liftaten Karviaan.

Päätelmiä

Talvisodan siemenet kylvetettiin vapaussodassa. Vaalit hävinneenä, laillista hallitusta vastaan kapinoineita

punaisia pakeni katkerina noin 13000 Venäjälle vanhojen koston. Heistä suuri osa menehtyi Stalinin puhdistuksissa. Suosikkiporukka O. V. Kuusisen johdolla uskotteli, että jos suuri sota koittaisi, heidät otettaisiin ystävinä vastaan. Näin ei käynyt. Jatkosotaan mentiin hakemaan menetettyjä alueita takaisin saksalaisten tuella. Turpiin tuli jälleen.

Viime aikoina on kiistelty vuoden 1918 sodan nimestä. Mielestäni se oli vapaussota kahdesta syystä. Ensiksi Mannerheim joukkoineen riisui häiriköineet venäläismiehitäjät aseista. Toiseksi ehkäistiin väärän ideologian valtaantulo, joka olisi suistanut Suomen kurjuuteen ja osaksi Venäjää massakarkotukseen sekä -teloituksiin. Ilman kapinaakin asiat olisivat korpautuneet.

Nykyään meillä kaikilla on mahdollisuus menestyä kykijensä mukaan. Tarvitaan vain yrittämishalua, terveyttä ja ripaus onnea.

TOIVO
NOKELAINEN
Sipoo

Pärssisen sukuseura ry kokoontui ensimmäiseen sukukokoukseen

Sunnuntaina 15.05.2008 oli meitä yli 30 hengen joukko osallistumassa innokkaina Vpl Pyhäjärven Pärssisen sukukokoukseen Helsingin Karjala-talolla.

Osanottajien sukuhaaroja oli mukana Vpl Pyhäjärveltä, Käkisalimesta, Muolaasta, Sakkolasta ym. joten kaikesta näkee, että yksi Vpl Pyhäjärven väkiryk- kaimmista suvuista on levinnyt hyvin laajalle.

Nykytieteen asuinsijojen mukaan osanottajia oli Helsingistä Rovaniemelle ja siitä väliltä eli olemme asuttaneet Suomea joka puolelta. Ensimmäinen osanottajien länsi- ja etelä-Suomessa.

Kuten sukuseuran sääntöjen 2 § toteaa: ”Sukuseuran tarkoituksena on selvittää Pärssisen suvun vaihteita ja historiaa, vaalia suvun perinteitä ja yhdistää yhteenkuuluvuuden tunnetta suvun jäsenten keskuudessa sekä tehdä sukuseura- ja sukututkimustyötä tunnetuksi ja muutenkin edistää kotiseututyötä.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi sukuseura mahdollisuksiensa mukaan

* järjestää sukukokouksia, sukupäiviä, retkiä ja muita niihin verrattavia tilaisuuksia,

* tukee sukua/sukuja koskevaa tutkimustoimintaa,

* kerää ja arkistoi sukua/sukuja koskevaa tietoutta sekä jakaa tutkimus- ja perinnetietoa, sekä

* harjoittaa seuran tarkoituksen toteutumista edistävää julkaisutoimintaa.”

Sukuseuraamme jäseniksi voidaan hyväksyä 15 vuotta täyttäneitä henkilöitä, jotka ovat joko isän tai äidin puolelta sukuun kuuluvia tai jotka avoliiton kautta ovat siihen liittyneet.

Jäseniksi voidaan hyväksyä myös muut sellaiset henkilöt, joka on muutoin kiinnostunut Pärssisen sukuseuran toiminnasta ja sukuseuratoiminnasta yleensä.

Sukukokous valitsi seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi puheenjohtajaksi Antero Pärssisen Hollolasta, puh. 050 5706 575, tero.parssi@phnet.fi,

varapuheenjohtajaksi Tuomo Pärssinen Heinolasta, puh. 03 715 6123, tuomo.parsinen@sci.fi ja

sihteeri/taloudenhoitajaksi Timo Pohjolan, puh. 044 778 2250, timo.pohjola@salo.fi.

Sukuseuran jäsenmaksu on 20 € ja alle 18 v 10 €.

Sukuseuran tavoitteena on järjestää jo ensi vuoden kesällä sukuseuramatka Karjalaan tutustumaan suvun alkulähteille.

Ottakaapa kaikki pärssiläiset yhteyttä yhteishenki- löihin ja saatte lisätietoa. Lähetämme tarvittaessa liittymislomakkeet jokaiselle sekä ohjeet jäsenmaksun suorittamisesta.

Olemme mukana Pyhäjärvi-päivillä Mouhijärvellä. Lauantaina sukusemi- naarin jälkeen klo 14 alkaen meillä on Pärssisen sukuseuran informaatio- ja keskustelutilaisuus sekä mahdollisuus siellä liittyä sukuseuran jäseneksi. Ks. päivien ohjelmakalenteri.

Toivomme saavamme sukuseuran erityisesti teitä evakkomatkalle lähteneitä saadaksemme aitoa tietoa Pärssisen sukuhaarojen alkulähteiltä meille jälkipol- ville tallenetuksi.

Tervetuloa mukaan!

TIMO POHJOLA
Pärssisen
sukuseuran sihteeri

Sananparsia Pyhäjärveltä

Ehä päivä paista enne ku nousou.

Eihä siihe kirkkuo tehä, mihi köyhä kuolou.

Pien vale on o puhhie kaunistus.

Mis o kauniita kannoi, siel o kommeita kukkolo.

Lähe herroi kans marjoa, hävijä ropeheis..

60. toimintavuottaan juhli van Käkisalmi-säätiön kaikille avoin kirjoituskilpailu 'Kirje Käkisalimesta'

ajalla 8.6. – 15.9.2008. Aihe voi olla tositahtumiin perustuva tai kuvitteellinen. Tekstin tulee olla uusi, aiemmin julkaisematon. Tekstin laajuus on rajattu.

Rahapalkinnot: 500, 300 ja 100 euroa. Tulos julkistetaan 22.11.2008 Karjala talolla.

Lähetä kirjoitus yhteistietoi- neen 15.9.2008 mennessä, osallistua voi myös nimimerkillä.

Lisätietoja Marja Huovila (03) 7187 311; marja.huovila@phnet.fi. tai www.kakisalmi.fi

Käkisalmi-säätiö

Waldhofin aika Käkisalmissa - ilmestynyt uutuuskirja

Waldhofin aika Käkisalmissa kertoo saksalaisomisteisesta sulfitteiluvuolosaatosta vuosina 1928–1944.

Teoksessa käydään läpi tehtaan vaiheet perustamisesta ulkomaalaisomistuksen luovutusvelvollisuuteen. Tehtaan toiminnan lisäksi waldhofilaiset monessa polvessa kertovat omia muistojaan tuon ajan Käkisalimesta.

Hinta 25 euroa + lähetyskulut

Tilaukset: (03) 7187 311 tai marja.huovila@phnet.fi
Käkisalmi-säätiö

Ylioppilasjuhlat amerikkalaiseen tapaan

Vaikka koulujärjestelmä Suomessa ja Yhdysvalloissa poikkeaa monilta osin toisistaan, on koulun päättäjäiset ja valmistuminen ylioppilaaksi yhtä juhla tapahtuma kummassakin maassa.

Minulla ja sisarellani Sinikka Konosella (os. Pärssinen) oli tilaisuus osallistua tämän vuoden toukuksessa Mirjam-siskomme ja hänen puolisonsa Richard Collegemanin vanhemman pojan Matthew Ericin valmistujaisjuhlaan St. Louisin lähellä Missourin osavaltiossa. Matthewin opinahjosta, Parkway West High Schoolista (vastaa suomalaista lukiota), valmistui samaan aikaan 330 ylioppilasta. Kaikilla valmistuneilla oli samanlainen sininen kaapu ja tupsulla varustettu musta nelikulmalakki. Valmistumisen jälkeen tupsun sai siirtää toiselle puolelle päätä ja juhlan lopuksi ylioppilaat sinkosivat lakkinsa korkealle kohti kattoa. Seuraava päivänä kotona vietettyihin juhliin osallistui puolensataa perheen naapuria ja ystävää. Amerikkalaiset yo-juhlat kotona ovat hyvin epämuodolliset, osa vieraita saapui shortseissa ja tennareissa ja viipyi vain hetken, kun taas osa oli pukeutunut juhmallisemmin ja viipyi pidempään.

Mirjam sukujuuret johtavat Pyhäjärvelle. Hänen edesmennyt Erkki-isänsä oli syntynyt Pyhäjärven

Matthew Eric Collegeman valmistui ylioppilaaksi Parkway West High Schoolista (Ballwin, St. Louis) 17.5.2008. Matthew on Mirjam (os. Pärssinen) ja Richard Collegemanin esikoinen. Mirjam sukujuuret johtavat Pyhäjärven Puikkoiisiin isän Erkki Pärssisen kautta.

Puikkoiissa. Äiti Irja ja Erkki asuivat ja tekivät elämäntähtänsä Äetsän Kiikassa Kallioniemen tilalla. Mirjam vaalii perheessään tiettyjä karjalaisia perinteitä ja hän seuraa aktiivisesti Pyhäjärvi-lehden välityksellä karjalaisten kuulumisia.

Mirjam on muuttanut Yhdysvaltoihin parikymmentä vuotta sitten. Hän avioitui Richard Collegemanin kanssa ja heillä on kaksi poikaa, joista nuorempi Michael Tuomas käy samaa em. high schoolia, jota hänellä on jäljellä kaksi vuotta. Mirjam työskentelee

markkinointipäällikkönä St. Louisissa pääkonttoriaan pitävässä kemian alan suuryhtiössä. Richard on it-alan konsultti ja yrittäjä.

Ylioppilaaksi valmistunut Matthew lähtee elokuussa opiskelemaan Coloradon teknilliseen yliopistoon Boulderiin. Hän harrastaa viulunsoittoa, maastojuoksua ja lumilautailua, johon Coloradon vuoret tarjoavat erittäin hyvät mahdollisuudet.

MARKKU
PÄRSSINEN
Kiikka

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki myynnissä

Olemme Vpl. Pyhäjärvi-lehdestä voineet havaita, että säätiömme on keväällä saavuttanut 60-vuoden iän. Tapausta juhlistettiin vain perhepiirissä eli hallinnon kokouksen yhteydessä 16.2. Silloin todettiin mm. se, että säätiön asiamiehen Reino Äikiän laatima historiikki on valmistumisvaiheessa.

Hallinnolle antamassaan väliaikaraportissa kirjoittaja totesi aineiston olevan varsin laajaa ja historiikille annettu sivumäärä tulee todennäköisesti laajenemaan. Niinhän siinä sitten kävi. Aiotusta 100- sivuisesta kirjasesta tulikin 127 sivua ja yli 130 valokuvaa käsittävä kokonaisuus.

Historiikissa käsitellään säätiön ja Vpl. Pyhäjärvi-lehden perustamisvaiheita ja vaikeuksia hyvinkin tarkkaan. Säätiön toimintaa käsitellään 10-vuoden jaksoissa siten, että kaikki tärkeimmät tapahtumat on selostettu aina päätöksen- teosta toteutukseen asti.

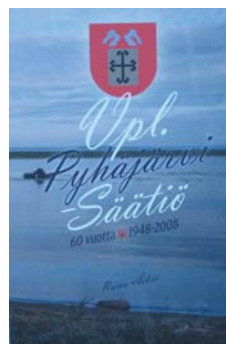
Vpl. Pyhäjärvi-juhlat on käytettävän materiaalin puitteissa käsitelty niin juhlapaikkojen kuin tärkeimpien ohjelmansuorittajien osalta kunkin aikajakson lopuksi.

Historiikkiin sisältö perustuu pitkälti pöytäkirjojen ja Vpl. Pyhäjärvi-lehden antiin. Kirjoittaja Reino Äikiä on ollut säätiön asiamiehenä vuodesta 1973 lähtien, joten tietämystä on kertynyt runsaasti.

Kuvamateriaali, varsinkin säätiön alkua ajoilta on varsin puutteellista. Kuitenkin muutamia jopa ennen julkaisemattomia kuvia on mm. Kauko Hämäläisen arkistoista saatu kirjaan. Viimeisen parinkymmenen vuoden aikana kuvatarjonta onkin sitten ollut varsin runsasta.

Historiikin loppuun on otettu puheenjohtajien Yrjö S. Kaasalaisen ja Antero Pärssisen tulevaisuuden näkymiä käsittelevät kirjoitukset.

Kirjan lopussa on myös

tarkka luettelo juhlien pitopaikkakunnista eri vuosina ja viime keväänä aikaansaatua luettelo Pyhäjärveläisestä kirjallisuudesta..

Mouhijärven juhlien juhlapuhjana on säätiön hallintoneuvoston puheenjohtaja Antero Pärssinen ja aivan varmasti hän tulee puheessaan sivumaan säätiömme toimintaa mutta myös tulevaisuuden näkymiä.

Historiikki on siis tarkkahko kuvaus oman pitäjäsäätiömme toiminnasta kuluneen 60-vuoden ajalta. Tässä mielessä se on myös mainio hakuteos moneen asiaan ja tapahtumaan.

Säätiö ei aio rikastua historiikin myynnillä. Kirjoittaja Reino Äikiä on tehnyt kokoamistyön ”viran” puolesta ilmaiseksi.

Painatuskustannusten osittaiseksi peittämiseksi historiikille on määritelty 15 euron suuruinen juhlatarjous Mouhijärven juhli- le.

Tämän jälkeen hinta on 20 euroa + postituskulut.

TAPAHTUMAKALENTERI

Saunailta Karjalaisten kesäkodilla. Vpl. Pyhäjärvi-seuran kesäien tapaaminen ja saunailta kesäkodilla Jollaksessa Helsingin Laajasalossa keskiviikkona 6.8.klo 17.00 alkaen. Seura tarjoaa pullakahvit, saunajuomat ja makkarat voi halutessaan tuoda itse tai hankkia ne Kesäkodin kahviosta. Pakisemme ensi talven toiminnasta ja tutustumme Kesäkotien kokoontumispaikkana. Tarjoiluiden vuoksi miel.ellään ilmoittaudu ennakoon 4.8.mennessä Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi. Kesäkotit löytyy kartoista osoitteesta Meri Perttilänpolku 8, Villingin saarta vastapäätä. Kartoilla kadun nimi näkyy usein lyhennettynä M.Pertt.p. Julkisilla kulkuneuvoilla sinne pääsee käyttäen metroa Herttoniemen asemalle ja sieltä Jollakseen lähtevällä bussilla nro 85. Bussista jäädaan pois Villingin tiehaarassa (Hämeenpatantien pysäkki), missä on viitta Karjalaisten kesäkodille. Kävelymatkaa Jollaksentietä pitkin on hiukan yli kilometri. Tervetuloa! Vpl. Pyhäjärvi-seura

Uot sie miul sukkuu - seminaari lauantaina 19.07.2008 klo 12 alkaen Mouhijärven Yhteiskoulun ATK-luokassa.

Kuulemme Jari Kukkon esittelyn Kukkojen suvusta, Antero Pärssisen informaation sukuseuran perustamisesta ja Kauko Hinkkasen esityksen arkisto-ym palveluista sukunemneisydestä kiinnostuneille. Lopuksi keskustellaan osanottajia kiinnostavista aiheista. Tervetuloa.

Lauantaina 19.07.2008 klo 14 pidetään Mouhijärven Yhteiskoululla Vpl Pyhäjärvi-juhlaan liittyen **Pärssisen Sukuseura ry:n informaatio- ja jäseneksi ilmoittautumistilaisuus.** Tervetuloa Sukututkimusseminnaarin jälkeen pidettävään tilaisuuteen kuulemaan ja esittämään toiveita Sukuseuran toiminnasta sekä liittymään jäseneksi toimintaansa aloittelevaan yhdistykseen. Tilaisuudessa käydään läpi myös tähän mennessä tehtyjä Pärssisen sukua koskevia tutkimuksia ja selvityksiä. Tuothan omasi mukaan! Terveisin puheenjohtaja Antero Pärssinen, sihteeri Timo Pohjola.

Kaunista Vpl Pyhäjärveä.

Osa I, Pyhäkylän koulutie, 232 sivua, 300 valokuvaa. Osa II, Juurillaan ja maailmalla, 504 sivua, 1450 valokuvaa. Koko A4. Kirjaparin hinta 95 euroa + lähetyskulut. **Tilaukset:** Toivo Hinkkanen, p. 050 3425 027, tai larjava@gmail.com.

Pyhäjärven viiriä saatavana

Kaarle Viikan aikoinaan suunnittelemaa Vpl. Pyhäjärvi-viiriä on edelleen saatavissa niin Mouhijärven juhlilta kuin säätiön asiamieheltäkin. Viiriä on kahta kokoa: 3,50 ja 4,50 metriä. Viirin hinta on juhlilla 60 euroa ja postitse toimitettaessa 70 euroa.

Seuraavaan lehteen tarkoitettu aineisto pitää olla toimituksessa viimeistään pe 8.8. mennessä.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37550 Lempäälä
puh. 040 730 2622 tai
03-3748 448
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Reino Äikiä
Nokkamäentie 256
32700 Huittinen
puh. 040 769 5775
tai 02-566 213
fax 02-566 218
reino.aikia@netti.fi

Painopaikka:
Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 25 euroa/vsk.
Ilmoitushinnat (pmm):
kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 22%